

Europeisk spørreskjema om institusjoner – fengsler

EFSQ-P

Kort versjon

Januar 2025

Forfattere

Linda Montanari, EUDA

Luis Royuela, EUDA

Liesbeth Vandam, EUDA

Alessandro Pirona, EUDA

Anna Tarjan, Ungarn

Viktor Mravcik, Tsjekkia

Begoña Brime, Spania

Caroline Protais, Frankrike

Ines Kvaternik, Slovenia

Katerina Grohmannova, Tsjekkia

Laura Isajeva, Latvia

Lina Jurgelaitiene, Litauen

Nadine Berndt, Luxembourg

Ludmila Carapinha, Portugal

Josefina Mavrou, Kypros

Julien Morel-D'Alreux, Frankrike

Noelia Llorens, Spania

Rita Cardoso Seixas, Luxembourg

Sonia Papadopoulou, Hellas

Vana Sypsa, Hellas

Els Plettinckx, Belgia

Bidragstere

Filipa Alves da Costa, WHO

Carina Ferreira Borges, WHO

Heino Stöver, Tyskland

Mark Johnson, Storbritannia

Maria Mafalda Castro, Portugal

Innhold

Innledning	4
Personvern	4
Avsnitt 1 – Bakgrunnsdata	5
Avsnitt 2 – Tilgjengelighet av rusrelaterte tiltak.....	8
Avsnitt 3 – Personale, servicekvalitet og opplæring.....	13
Avsnitt 4 – Rusmiddeltesting	16

Innledning

EUDA har arbeidet med rusmidler og fengsler i en årrekke og har publisert et metodisk rammeverk for å overvåke rusmidler og fengsler i Europa. Formålet med det metodiske rammeverket er å fastsette metoder og verktøy for innsamling og analyse av harmoniserte data i Europa om rusmidler og fengsler. Det dokumentet som ble publisert i 2013, påpekte et behov for å utvikle to verktøy for datainnsamling: et «europeisk spørreskjema om rusmiddelbruk blant fengselsinnsatte (EQDP)» med sikte på å samle inn epidemiologiske opplysninger om rusmiddelbruk og rusrelaterte problemer blant fengselsinnsatte i en bestemt periode, og et «europeisk spørreskjema om institusjoner – fengsel (EFSQ-P)» med sikte på å samle inn data om tilgjengeligheten og tilbudet av rusrelaterte tiltak i fengsel.

Det er publisert en komplett pakke med overvåkingsverktøy for gjennomføring av undersøkelser om rusmidler og fengsler, herunder: EQDP lang versjon, EQDP kort versjon og EQDP metodiske retningslinjer.

EFSQ-P er basert på et eksisterende spørreskjema som brukes til å overvåke og samle inn informasjon om tiltak som gjennomføres i lokalsamfunn og andre miljøer ([europeisk spørreskjema om institusjoner](#), EFSQ). Siden fengsler har andre særtrekk enn lokalsamfunn, er det imidlertid gjort betydelige endringer i originalen for å utarbeide EFSQ-P. EFSQ-P er ment som en modell for spørreskjema som skal brukes i hele Europa for å forbedre internasjonale sammenligninger og harmonisering av opplysninger. Det kan også brukes som grunnlag for å levere opplysninger til andre kilder, fra EUDA til nasjonale myndigheter og internasjonale organisasjoner (f.eks. WHO, FN og andre).

I likhet med EQDP inneholder EFSQ-P-pakken en lang og en kort versjon av spørreskjemaet samt metodiske retningslinjer for å støtte innsamlingen av opplysninger om tiltak i fengselet og utfyllingen av spørreskjemaet, spørsmål for spørsmål.

Personvern

Opplysninger som samles inn, eller informasjon som brukere oppgir, vil bli behandlet i samsvar med europaparlaments- og rådsforordning (EU) 2018/1725 av 23. oktober 2018 om vern av fysiske personer i forbindelse med behandling av personopplysninger i Unionens institusjoner, organer, kontorer og byråer og om fri utveksling av slike opplysninger og om oppheving av forordning (EF) nr. 45/2001 og beslutning nr. 1247/2002/EF. Denne forordningen gjelder vern av enkeltpersoner med hensyn til personopplysninger gitt til EUs institusjoner og organer og fri bevegelighet av slike opplysninger.

Avsnitt 1 – Bakgrunnsdata

1. Fengsel

a) Identifikasjonskode for institusjonen (ISO 3166-1 tallverdier – postnummer – tre bokstaver for poststedet)	Klikk her for å skrive inn tekst.
b) Navn på institusjonen	Klikk her for å skrive inn tekst.
c) Type fengsel	
d) Avdelinger i fengselet	
Datakilde:	

Spesifikasjoner:

For den typen fengsel skal sikkerhetsnivået (høyt, middels eller lavt) angis, sammen med lukket, åpent eller halvåpent regime, fengselspsykehus eller annen informasjon som kan være relevant for å forstå fengselets særtrekk.

For fengsler med avdelinger skal antall og type avdelinger (f.eks. kvinner, varetektsfengslede, mindreårige mv.) angis. I datakilder skal kildene til opplysningene i undersøkelsen angis, herunder registre, administrative opplysninger, sakkyndige uttalelser mv. Angi hvilke av disse kildene som er brukt i hver gruppe av spørsmål.

Se vedlegg I til de metodiske retningslinjene for ISO 3166-1 tallverdier (f.eks. et fengsel i SPANIA-MADRID: 724-28001-MAD).

2. Kontakter

a) Dato for utfylling av spørreskjemaet	Klikk her for å angi en dato.
b) Navn på tjenester som spørreskjemaet er utfyllt for	Klikk her for å skrive inn tekst.
c) Navn på den som fyller ut spørreskjemaet	Klikk her for å skrive inn tekst.
d) Rolle/stillingsbetegnelse for den som fyller ut spørreskjemaet	Klikk her for å skrive inn tekst.
e) E-postadresse/telefonnummer til referanseperson	Klikk her for å skrive inn tekst.
Datakilde	

Spesifikasjoner: Det er svært viktig å ha en kontaktperson for utfylling av undersøkelsen.

3. Beholdningsindikatorer

a) Referanseår (angi perioden hvis den er kortere enn ett år)	
b) Antall plasser som er tilgjengelige i fengselet (gjennomsnittlig kapasitet i fengselet)	Klikk her for å skrive inn tekst.
c) Antall personer som soner i fengsel (gjennomsnittlig daglig antall innsatte, medregnet varetektsfengslede)	Klikk her for å skrive inn tekst.
d) Antall menn som soner i fengsel	Klikk her for å skrive inn tekst.
e) Antall kvinner som soner i fengsel	Klikk her for å skrive inn tekst.
f) Antall personer som soner i fengsel, og som har fått dom	Klikk her for å skrive inn tekst.
g) Antall personer som soner i fengsel, og som venter på rettssak	Klikk her for å skrive inn tekst.
h) Antall innenlandske statsborgere som soner i fengsel	Klikk her for å skrive inn tekst.
i) Antall utenlandske statsborgere som soner i fengsel	Klikk her for å skrive inn tekst.
j) Antall personer som soner i ungdomsfengsler	Klikk her for å skrive inn tekst.
k) Antall personer som soner i fengsel for lovbrudd relatert til illegale rusmidler	Klikk her for å skrive inn tekst.
l) Antall personer som soner i fengsel etter aldersgruppe:	
<18	Klikk her for å skrive inn tekst.
18-24	Klikk her for å skrive inn tekst.
25-29	Klikk her for å skrive inn tekst.
30-34	Klikk her for å skrive inn tekst.
35-39	Klikk her for å skrive inn tekst.
40-44	Klikk her for å skrive inn tekst.
45-49	Klikk her for å skrive inn tekst.
50-54	Klikk her for å skrive inn tekst.
55-59	Klikk her for å skrive inn tekst.
>59	Klikk her for å skrive inn tekst.
Datakilde	

Spesifikasjoner: Personer som soner i fengsel, eller personer som er berøvet friheten i straffeanstalter i løpet av et bestemt år. Ta med innsatte med og uten endelig dom (se: Aebi, M. F. and Cocco, E. (2024), [Prisons and prisoners in Europe 2023: key findings of the SPACE I report](#)).

Avsnitt 2 – Tilgjengelighet av rusrelaterte tiltak

4. Hva slags tiltak er tilgjengelige i fengselet?

Type tiltak	Tilgjengelig (Ja/Nei/ IK/IR)	Gis i og/eller utenfor fengselet (I / utenfor / i og utenfor / IK)	Dekning av personer (Prosentandel av alle som bor i det fengselet der tiltaket gjennomføres)
a) Helsekontroll			
1. Legekontroll utført innen 48 timer etter ankomst til fengselet			
2. Vurdering av rusmiddelbruk og rusmiddelrelaterte problemer			
b) Avgiftning			
1. Farmakologisk			
2. Rusfri			
c) Rådgivning om rusrelaterte problemer			
1. Individuell rådgivning			
2. Grupperådgivning			
3. Støtte mellom likepersoner			
4. Annet (gi nærmere opplysninger)			
d) Døgnbasert rusbehandling			
1. Rusfrie enheter uten behandlingskomponent			
2. Rusfrie enheter med behandlingskomponent			
3. Terapeutisk fellesskap			

Type tiltak	Tilgjengelig (Ja/Nei/ IK/IR)	Gis i og/eller utenfor fengselet (I / utenfor / i og utenfor / IK)	Dekning av personer (Prosentandel av alle som bor i det fengselet der tiltaket gjennomføres)
4. Annet (gi nærmere opplysninger)			
e) Opioidagonistbehandling (unntatt opioidagonistbehandlingstiltak med avrusning som formål)			
1. Videreføring av opioidagonistbehandling fra samfunnet			
2. Videreføring av opioidagonistbehandling til samfunnet			
3. Initierting av opioidagonistbehandling i fengsel			
f) Tiltak mot infeksjonssykdommer			
1. HIV-testing			
2. HBV-testing			
3. HCV-testing			
4. Tuberkulose testing			
5. Hepatitt B-vaksinasjon			
6. BCG-vaksine for tuberkulose			
7. Antiretroviral behandling for HIV			
8. Behandling av hepatitt C med DAA			
9. Behandling av hepatitt B			
10. Tuberkulosebehandling			
11. HIV-profylakse			
12. HIV/HCV/HBV-rådgivning			

Type tiltak	Tilgjengelig (Ja/Nei/ IK/IR)	Gis i og/eller utenfor fengselet (I / utenfor / i og utenfor / IK)	Dekning av personer (Prosentandel av alle som bor i det fengselet der tiltaket gjennomføres)
13. Annet (gi nærmere opplysninger)			
g) Skadereduserende tiltak			
1. Kanyle- og sprøyteprogrammer			
2. Desinfeksjonstabletter/blekemid- ler			
3. Utdeling av annet sterilt materiale			
4. Utdeling av kondomer			
5. Utdeling av glidemidler			
6. Opplæring i tryggere sprøytebruk			
7. Trygg tatovering (opplæring og utdanning)			
8. Annet (gi nærmere opplysninger)			
h) Rusrelaterte tiltak som forberedelse på løslatelse			
1. Tiltak for tilbakeføring til samfunnet, herunder bolig og sysselsetting			
2. Utdanning/yrkesopplæring			
3. Forebygging av overdose			
4. Rådgivning om overdose			
5. Naloksonutdeling og -opplæring			
6. Henvisninger til eksterne rusbehandlingstjenester			

Type tiltak	Tilgjengelig (Ja/Nei/ IK/IR)	Gis i og/eller utenfor fengselet (I / utenfor / i og utenfor / IK)	Dekning av personer (Prosentandel av alle som bor i det fengselet der tiltaket gjennomføres)
7. Kobling til opioidagonistbehandling i samfunnet			
8. Kobling til HIV-behandling ved løslatelse			
9. Kobling til HCV-behandling ved løslatelse			
10. Kobling til behandling av andre infeksjonssykdommer (f.eks. tuberkulose, HBV) (om nødvendig)			
11. Henvisninger til eksterne helsetjenester for andre helserelaterte problemer (ikke rusrelaterte)			
12. Henvisninger til eksterne sosialtjenester			
13. Annet (gi nærmere opplysninger)			
Datakilde			

Spesifikasjoner: Det er satt inn en definisjon av hvert tiltak i de metodiske retningslinjene. Utdeling av kondomer omfatter ikke utdeling av kondomer under familie-/partnerbesøk. Hvis et tiltak ikke er nødvendig, skal IR = ikke relevant angis. IK = ikke kjent.

5. Hva var det samlede antallet unike pasienter som innledet rusbehandling i referanseperioden (året)?

	Antall
a) Totalt antall pasienter som innledet behandling i referanseperioden	
b) Hvorav for første gang i livet	
c) Hvorav for første gang i referanseperioden	
d) Hvis det oppgis et omtrentlig tall, skal det angis med en stjerne (*), og det skal gis en forklaring på hvordan tallet er beregnet.	
Datakilde	

Spesifikasjoner: Se spørsmål 3. Hvis referanseperioden er forskjellig fra 1 år, skal det angis.

Avsnitt 3 – Personale, servicekvalitet og opplæring

8. Hva slags personale tilbyr rusrelaterte tiltak i dette fengselet?

	Hovedleverandør	Tilleggsleverandør	Det gis ingen tiltak
a) Helsepersonell og sosialarbeidere ansatt av fengselsadministrasjonen (medregnet rusfaglig personell)	☐	☐	☐
b) Fengselspersonale ansatt av fengselsadministrasjonen for sikkerhetsoppgaver	☐	☐	☐
c) Ansatte ved eksterne rusbehandlingstjenester	☐	☐	☐
d) Helsepersonell og sosialarbeidere ansatt i eksterne tjenester (unntatt rusbehandlingstjenester) (f.eks. Helsedepartementet)	☐	☐	☐
e) Annet (gi nærmere opplysninger nedenfor)	☐	☐	☐
Datakilde			

9. Typer fagfolk som er involvert i rusrelatert behandling (*i alfabetisk rekkefølge*)

	Antall	Av hvem: Antall som jobber heltid i fengselet	Av hvem Antall som er ansatt av fengselsadministrasjonen	Kommentar
a) Administrativt	b)	c)	d)	e)
a) Leger				
b) Sykepleiere				
c) Erfaringskonsulenter				
d) Farmasøyter				
e) Psykiatere				
f) Psykologer				

g) Sikkerhetspersonale				
h) Sosialarbeidere				
i) Frivillige		IR	IR	
j) Selvhjelpsgrupper		IR	IR	
k) Annet (gi nærmere opplysninger)				
Datakilde				

10. Følger fengselet retningslinjer for gjennomføring av rusrelaterte tiltak?

	Ja	Nei
a) Retningslinjer for helsebehandling i fengsel		
b) Retningslinjer for rusbehandling i fengsel		
c) Retningslinjer for legemiddelbehandling (uavhengig av om det er i fengsel eller ikke)		
d) Andre (gi nærmere opplysninger nedenfor)		
Datakilde (oppgi nøyaktig referanse)		

11. (Hvis svaret er ja) Oppgi hvordan dette sikres. Sett kryss ved alle aktiviteter som gjelder

	Ja	Nei
a) Internt tilsyn		
b) Eksternt tilsyn		
c) Regelmessige teammøter		
d) Andre (gi nærmere opplysninger nedenfor)		
Datakilde		

12. Finnes det organisert opplæring om rusrelaterte spørsmål?

	Ja	Nei
a) Opplæring for personale		
b) Opplæring for personer som soner i fengsel		
c) Andre (gi nærmere opplysninger nedenfor)		
Datakilde		

13. Gi opplysninger om eksisterende nasjonale eller lokale dokumenter, herunder grå litteratur, retningslinjer, lovgivningsdokumenter mv. om kvalitetssikring og opplæring for gjennomføring av rusrelaterte tiltak i fengsel.

Avsnitt 4 – Rusmiddeltesting

14. Gjennomføres det rusmiddeltesting i fengselet?

	Ja/Nei/IR	Kommentar
a) Er rusmiddeltesting i fengsel tilgjengelig/tillatt i ditt land?		
b) Til alle personer ved ankomst til fengselet		
c) Til alle personer tilfeldig		
d) Bare ved mistanke om narkotikabruk		
e) Som del av et rusbehandlings-/hjelpesprogram		
f) Til alle personer når de overføres til et annet fengsel		
g) Til alle personer som forlater fengselet for midlertidig permisjon		
h) Til alle personer når de forlater fengselet ved løslatelse		
i) Annet (gi nærmere opplysninger)		
Datakilde		

Spesifikasjoner: Hvis rusmiddeltesting i fengsel ikke er tilgjengelig eller tillatt i ditt land, skal IR angis for alle følgende spørsmål (b til i)

15. Hvis det ble gjennomført rusmiddeltesting i referanseperioden (angi perioden)

	Antall	Referanseperiode	Kommentar
a) Antall testede personer			
b) Antall gjennomførte rusmiddeltester			
c) Annet			
Datakilde			

Spesifikasjoner: Formålet med spørsmålet er å samle inn informasjon om antall gjennomførte tester og resultatene av dem.

16. Hvis rusmiddeltesting IKKE gjennomføres som en del av rusbehandlingen, er det da straffemessige konsekvenser ved positive rusmiddeltester?

	Ja/Nei	Kommentar
a) Redusert tilgang til eksterne besøk		
b) Negativ innvirkning på straffen (f.eks. forlengelse, ingen strafferabatt mv.)		
c) Reduserte tillatelser til kort permisjon		
d) Redusert tilgang til andre rettigheter (gi nærmere opplysninger)		
e) Ekstra dager i fengsel		
f) Holdt i isolasjon		
g) Innlagt på sykehus		
h) Ekstra hjelp/behandling		
i) Annet (gi nærmere opplysninger)		
Datakilde		

Spesifikasjoner: Formålet med spørsmålet er å forstå de mulige konsekvensene av positive tester.